

El tercer espai balear

Esquerra Unida de les Illes Balears és partidària de fórmules polítiques que superin els discursos caducs del Partit Comunista d'Espanya. Des de fa deu anys és crítica amb la direcció comunista estatal. De fet, és l'única federació que es mostra disconforme amb les posicions polítiques que defensa Francesc Frutos. Amb vista a l'Assemblea d'Esquerra Unida, EU-Balears no té cap dubte sobre quin és el seu objectiu. El confessa el dirigent Miquel Rosselló: "Evitar que guanyi la direcció del PCE perquè nosaltres, en cap cas, no serem en un projecte liderat per ells." El projecte d'EU a les Balears té especificitat autòctona, ja que la formació illenca té naturalesa jurídica pròpia —disposa de NIF propi, per exemple— i en conseqüència és "totalment sobirana, si bé volem continuar dins del projecte general, que és el nostre, de la IU de Gaspar Llamazares. Però si IU canviés per caure sota el lideratge de la direcció del PCE nosaltres no hi fórem".

EU de les Illes Balears. EU de les Balears aposta per vies estratègiques, ideològiques i polítiques autòctones. No ve d'ara. Des de fa quasi un quart de segle, el comunisme ortodox que representa Frutos, a les Balears hi és inexistent. El 1984, en plena crisi del comunisme orgànic espanyol, gairebé tota la direcció del PCE-Illes Balears —Miquel Rosselló, Lila Thomàs, Josep Valero...— abandonà el partit i fundà el Partit dels Comunistes de les Illes Balears. Quan el 1986 es creà Esquerra Unida a tot l'estat espanyol, els escindits balears s'hi afegiren, però mantenint una estructura i una sobirania pròpies. A la pràctica controlaren absolutament la IU de les Balears, a la qual catalanitzaren el nom, Esquerra Unida, i començaren a actuar sota les noves sigles però sempre de forma autònoma. L'any 1992 els Comunistes de les Illes Balears entraven de bell nou en el PCE de les Balears. Arran del congrés de fusió, els escindits passaven a controlar les sigles històriques.

Des de fa quatre anys EU-Balears mira de crear una formació que ocupi el que anomena el "tercer espai".

D'aleshores ençà, el Partit Comunista de les Illes Balears —aquesta és la denominació oficial— és viu oficialment però hivernat a la pràctica. L'única activitat que fa anualment és un dinar dels seus membres.

D'ençà del 1992 la direcció d'EU i PCE a les Balears és la mateixa. Per tant, no ha tingut cap problema d'establir les estratègies pròpies, que, agraressin o no a les direccions estatals successives del PCE i d'IU, han pogut dur a terme pel fet de ser sobirans. És cert que són les federacions balears d'ambdues formacions estatals però, com que tenen naturalesa jurídica i política pròpia, poden fer allò que creguin oportú. L'objectiu autòcton ha estat de ser i actuar com a quelcom molt semblant a Iniciativa per Catalunya. De fet, les relacions orgàniques més estretes les han tingudes amb IC i amb EU del País Valencià —abans de la crisi d'aquesta organització— en una mena d'EU-IC dels Països Catalans, col·laborant estretament i actuant conjuntament en moltes iniciatives polítiques.

Aquesta aposta estratègica donà fruit el 1995. Fins aleshores el PCE, i més tard EU, no havia assolit representació institucional autònoma. El 1995, per primera vegada, EU pot entrar al Consell Insular de Mallorca i al Parlament de les Illes Balears, amb dos escons. El 1999 fa un salt qualitatiu: pacta una aliança estable amb els Verds de Mallorca que li permeten d'assegurar la presència de dos escons per Mallorca a les eleccions d'aquell any i també a les següents del 2003, comicis en què el PP obtingué majoria absoluta. Després d'aquella derrota, la

direcció d'EU decidí tot d'una d'aprofundir les vies d'eixamplament polític i ideològic del seu projecte amb vista al futur. És a dir, crear el que anomenen el "tercer espai".

El tercer espai. En síntesi, el que busca des del 2003 la direcció d'EU és convertir-se en una formació semblant a IC. Però d'acord amb la realitat balear. Per això ja el 2004 iniciaren els contactes amb els Verds de Mallorca per superar la simple coalició electoral que hi mantenien. L'objectiu era crear una nova formació. El 2006 naixia amb el nom d'Alternativa. Era formada pels dos partits i s'hi incorporaren independents.

Per una altra banda, a les eleccions espanyoles del 2004 oferiren un pacte de coalició a PSM i ERC, a més dels Verds, per anar junts als comicis. Fou Progressistes per Balears, que féu 40.000 vots, i es quedà a uns 7.000 d'obtenir l'escó. Aquest èxit els animà a prosseguir l'estratègia d'ampliar l'espai. Aleshores oferiren al PSM que acceptàs de coalitzar-se amb Alternativa per anar junts a les eleccions autonòmiques de l'any passat. En primera instància el PSM ho rebutjà però finalment, el maig del 2006, en un congrés convuls, ho aprovà. A la tardor d'aquell any quedava constituït el Bloc per Mallorca (PSM, EU i Verds). També oferiren a ERC d'incorporar-s'hi, però els republicans s'hi negaren en rodó fins que canviaren d'opinió a principi del 2007. El Bloc obtingué quatre escons per Mallorca: dos del PSM, un d'EU i un dels Verds.

L'estratègia d'obertura i aliances d'EU semblava, doncs, que funcionava. Fins que, sobtadament, el PSM i ERC abandonaren aquesta via per explorar la de l'aliança estrictament nacionalista (Unitat per les Illes) a les passades eleccions espanyoles. EU i Verds s'hi presentaren pel seu costat amb l'objectiu de "continuar vius" —segons expressió d'una membre de la direcció de la candidatura electoral— i d'obtenir prou vots per a negociar una nova edició del Bloc amb vista a les eleccions del 2011. El resultat electoral fou molt minso (13.400 vots), però no pas gaire per sota de l'any 2000 (15.800), quan ja s'hi havia presentat

EU-Balears no estarà sota el liderat del PCE de Frutos. A les Illes aposta per la reedició del Bloc amb PSM i Els Verds.

la mateixa aliança EU-Verds.

Aquest resultat ha fet que la direcció d'EU aposti, "més que mai" –en paraules de Miquel Rosselló– per la seva estratègia d'obertura "i de consolidar el tercer espai, és a dir el de

l'esquerra alternativa i nacionalista". Per això han emprès converses amb els Verds, a fi de donar un nou impuls a Alternativa –que podria canviar de nom– per obrir-la més a la incorporació d'independents i, així mateix,

tenen previst de començar converses de forma immediata amb el PSM per explorar les possibilitats de refer el Bloc per Mallorca i presentar-se a les eleccions autonòmiques del 2011, amb la idea de prendre la decisió com més prest millor per poder anar fent arrelar socialment la idea de l'existència d'aquest "tercer espai".

EU ha emprès converses amb els Verds per a consolidar l'espai de l'esquerra alternativa i nacionalista

Miquel Payeras